

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 czerwca 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych - I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku B. P. z dnia 3 czerwca 2022 roku, odmówił jej przeliczenia kapitału początkowego i emerytury.

W uzasadnieniu wskazano, że ustalona dla ubezpieczonej decyzją z dnia 8 marca 2018 roku emerytura w trybie przewidzianym w art. 24 ustawy emerytalnej jest emeryturą obliczoną według nowych zasad i zgodnie z art. 108 tej ustawy, jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę w myśl art. 24, emeryt podlegał ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu wysokość świadczenia ulega ponownemu ustaleniu wyłącznie na wniosek świadczeniobiorcy zgłoszony nie wcześniej niż po upływie roku kalendarzowego lub po ustaniu ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, zaś po przyznaniu emerytury do miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku nie odnotowano wpływu składek przekazanych przez płatnika składek po ustaniu zatrudnienia.

Organ rentowy podniósł także, że emerytury obliczone według zasad określonych w art.25 zgodnie z art.26 powołanej ustawy powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury.

Wskazano nadto, że brak jest możliwości obliczenia wysokości świadczenia na zasadach określonych w art.112 i 113 powołanej wyżej ustawy tj. poprzez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych, ponieważ wysokość emerytury według nowych zasad może zostać ponownie ustalona tylko w trybie art.108, zaś ubezpieczona nie spełnia warunków do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 26 ust. 6 ustawy, ponieważ przyznana jej emerytura już została obliczona z zastosowaniem tablic trwania życia obowiązujących w dniu ukończenia wieku emerytalnego 60 lat tj. 16 lutego 2018 r.

(...) wskazał także, że w związku z odwołaniami ubezpieczonej od decyzji ZUS o odmowie renty wypadkowej, ustalenia kapitału początkowego, ustalenia wysokości emerytury z FUS oraz wysokości emerytury kapitałowej zostały one poddane ocenie przez Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi oraz na skutek złożonej apelacji przez Sąd Apelacyjny, a wydane w tym zakresie wyroki sądowe są wyrokami oddalającymi, co oznacza, że wydane przez ZUS decyzje są prawidłowe zatem brak podstaw do ponownego przeliczenia wysokości pobieranej przez ubezpieczoną emerytury.

(decyzja – k. 9)

B. P. odwołała się od powyższej decyzji wskazując, iż jest ona dla niej krzywdząca. (odwołanie – k. 3)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie – k. 11-11 verte)

Na rozprawie w dniu 23 marca 2023 roku wnioskodawczyni wniosła o uwzględnienie w całości okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu od 1977 do 2018 roku wskazując, że w jej ocenie wskazany okres winien zostać zaliczony jako okres składkowy i nieskładkowy do emerytury. Ponadto wniosła o ponowne przeliczenie przez ZUS przysługującej jej emerytury od 2018 roku. (stanowisko procesowe - rozprawa z dnia 23 marca 2023 roku e-protokół (...):38:09 – 00:47:58 i 00:59:23 – 00:59:44 – płyta CD – k. 66)

Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania. (stanowisko procesowe - rozprawa z dnia 23 marca 2023 roku e-protokół (...):47:58 – 00:49:57 – płyta CD – k. 66)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

B. P. urodziła się w dniu (...). (okoliczność bezsporna)

Decyzją z 7 marca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych - I Oddział w Ł. ponownie ustalił kapitał początkowy dla B. P. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 71.030,74zł.

Decyzją z 8 marca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych - I Oddział w Ł. na podstawie art. 24 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), po rozpoznaniu wniosku z 16 lutego 2018 roku ustalił dla B. P. okresową emeryturę kapitałową od 16 lutego 2018 roku, tj. od dnia nabycia prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzją z 8 marca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 24 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.), po rozpoznaniu wniosku z 16 lutego 2018 roku przyznał B. P. emeryturę od 16 lutego 2018 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Zakład wyjaśnił, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury; emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Zakład podał, że kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 10.521,83 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 265297,64 zł, średnie dalsze trwanie życia wynosi 263,20 miesięcy, wyliczona kwota emerytury wynosi 1047,95 zł. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej: $(10521,83 \text{ zł} + 265297,64 \text{ zł}) / 263,20 = 1047,95 \text{ zł}$. Okresowa emerytura wynosi 20,25 zł. Łącznie kwota emerytury z FUS oraz okresowej emerytury kapitałowej wynosi 1068,20 zł. Emerytura po waloryzacji przysługuje w kwocie od 1.03.2018 r. – 1079,18 zł. Okresowa emerytura po waloryzacji przysługuje w kwocie od 1.03.2018 r. – 20,85 zł.

(decyzje - odpis wyroku SO z dnia 23.08.2018 r. wydany w sprawie VIII U 1075/18 z uzasadnieniem – k. 41-47 verte)

Wnioskodawczyni uznając powyższe decyzje za krzywdzące złożyła od nich odwołania. (odwołania - odpis wyroku SO z dnia 23.08.2018 r. w sprawie VIII U 1075/18 z uzasadnieniem – k. 41-47 verte)

W odpowiedziach na odwołania wnioskodawczyni ZUS wniósł o ich oddalenie. (odpowiedzi na odwołania - odpis wyroku SO z dnia 23.08.2018 r. w sprawie VIII U 1075/18 z uzasadnieniem – k. 41-47 verte)

Postanowieniami z 25 maja 2018 roku Sąd Okręgowy połączył sprawę o sygn. VIII 1077/18 z odwołania B. P. od decyzji z 7 marca 2018 roku o wysokość kapitału początkowego ze sprawą o sygn. VIII U 1075/18 z odwołania ubezpieczonej od decyzji z 8 marca 2018 r. o wysokość emerytury oraz za sprawą o sygn. VIII U 1076/18 z odwołania ubezpieczonej od decyzji z 8 marca 2018 roku o wysokość emerytury kapitałowej, celem wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia za sygn. VIII U 1075/18. (postanowienie - odpis wyroku SO z dnia 23.08.2018 r. w sprawie VIII U 1075/18 z uzasadnieniem – k. 41-47 verte)

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi, VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 sierpnia 2018 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 1075/18 oddalono odwołania od wszystkich wyżej powołanych decyzji. (odpis wyroku SO z dnia 23.08.2018 r. w sprawie VIII U 1075/18 – k. 41)

Prawomocnym postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2022 roku Sąd Okręgowy w Łodzi VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu sprawy B. P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. odrzucił skargę o wznowienie postępowania w sprawie VIII U 1075/18. (okoliczność znana Sądowi z systemu Sędzia -2)

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi - VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 września 2019 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 1812/19 po rozpoznaniu sprawy B. P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. o wysokość kapitału początkowego i emerytury od decyzji Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 1 marca 2019 roku, z dnia 7 marca 2018 roku, z dnia 8 marca 2018 roku odrzucił odwołania od decyzji z dnia 7 marca 2018 oraz z dnia 8 marca 2018 roku i oddalił odwołanie od decyzji z dnia 1 marca 2019 roku. (okoliczność znana Sądowi z systemu Sędzia -2)

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi, III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wydanym w sprawie III AUa 1200/19 po rozpoznaniu sprawy B. P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. o wysokość kapitału początkowego i emerytury na skutek apelacji B. P. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 12 września 2019 r. sygn. akt VIII U 1812/19 oddalił apelację. (odpis wyroku SA z dnia 12.05.2021 r. w sprawie III AUa 1200/19 – k. 50)

Decyzją z dnia 1 marca 2020 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. dokonał waloryzacji emerytury B. P.. Kwota emerytury z FUS ustalona na dzień 29 lutego 2020 r. tj. 1 147,85 zł podlegała podwyższeniu poprzez pomnożenie przez wskaźnik waloryzacji 103,56% i wyniosła 1.188,71 zł. Kwota okresowej emerytury ustalona na dzień 29 lutego 2020 r. tj. 22,18 zł podlegała podwyższeniu poprzez pomnożenie przez wskaźnik waloryzacji 103,56% i wyniosła 22,97 zł. Kwota podwyżki była niższa niż 70 zł, wobec czego wysokość zwaloryzowanej emerytury z FUS ustalono poprzez dodanie do kwoty świadczenia przysługującego na dzień 29 lutego 2020 r. tj. 1 147,85 zł kwoty 68,67 zł, wysokość zwaloryzowanej okresowej emerytury kapitałowej ustalono poprzez dodanie do kwoty świadczenia przysługującego na dzień 29 lutego 2020 r. tj. 22,18 zł kwoty waloryzacji tj. 1,33 zł. Łączna kwota podwyżki dla tych świadczeń wyniosła 70 zł. Po waloryzacji emerytura od 1 marca 2020 r. wyniosła miesięcznie 1 216,52 zł, okresowa emerytura kapitałowa wyniosła 23,51 zł. Łączna kwota świadczenia po waloryzacji wyniosła 1 240,03 zł. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że świadczenie zmniejszyła się z powodu nienależnie pobranych świadczeń tj. o 354,38 zł. Od 1 marca 2020 r. miesięczna wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła 703,05 zł.

Decyzjami o nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. dokonywał ustalenia wysokości należnego wnioskodawcy kapitału początkowego.

Decyzjami o nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. dokonał ustalenia wysokości należnej wnioskodawcy emerytury kapitałowej.

(decyzje - odpis wyroku SO z dnia 19.01.2021 r. w sprawie VIII U 1465/20 z uzasadnieniem – k. 51-54 verte)

W dniu 25 czerwca 2020 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie B. P. w którym wskazała, że zaskarża decyzję z dnia 1 marca 2020 r. dotyczącą waloryzacji świadczenia, a nadto wszystkie wydane od 2007 r. w stosunku do jej osoby decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, mocą których ustalono wysokość kapitału początkowego oraz wysokość emerytury kapitałowej. Skarżąca wskazała, że nie zgadza się z kwotą wyliczonej emerytury oraz nie rozumie dlaczego organ rentowy pomniejszył kwotę należnego jej świadczenia o 354,38 zł. (odwołanie - odpis wyroku SO z dnia 19.01.2021 r. w sprawie VIII U 1465/20 z uzasadnieniem – k. 51-54 verte)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 1 marca 2020 r. oraz o odrzucenie odwołania od decyzji o nr (...) i o nr (...). (odpowiedź na odwołania - odpis wyroku SO z dnia 19.01.2021 r. w sprawie VIII U 1465/20 z uzasadnieniem – k. 51-54 verte)

Postanowieniami z dnia 13 lipca 2020 r. Sąd połączył obu odwołań B. P. w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia. (postanowienia - odpis wyroku SO z dnia 19.01.2021 r. w sprawie VIII U 1465/20 z uzasadnieniem – k. 51-54 verte)

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi, VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 stycznia 2021 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 1465/20 po rozpoznaniu sprawy B. P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych – I Oddziałowi w Ł. o wysokość kapitału początkowego i emerytury na skutek odwołania B. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – I Oddziału w Ł. z dnia 1 marca 2020 roku oraz decyzji wydanych od 2007 roku dotyczących ustalenia wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury kapitałowej oddalił

odwołanie od decyzji z dnia 1 marca 2020 roku, odwołania w pozostałym zakresie odrzucił. (odpis wyroku SO z dnia 19.01.2021 r. w sprawie VIII U 1465/20 – k. 51)

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi - III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 maja 2021 roku, wydanym w sprawie III AUa 398/21 po rozpoznaniu sprawy B. P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. o wysokość kapitału początkowego i emerytury na skutek apelacji B. P. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 19 stycznia 2021 roku oddalił apelację. (odpis wyroku SA z dnia 31.05.2021 r. w sprawie III AUa 398/21 z uzasadnieniem – k. 55-60)

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi - VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 kwietnia 2022 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 1864/21 po rozpoznaniu sprawy B. P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. o rentę z tytułu niezdolności do pracy z tytułu wypadku w szczególnych okolicznościach i o wysokość emerytury na skutek odwołania B. P. od decyzji z dnia 4 lipca 2014r. i z dnia 1 marca 2021r. oddalił odwołanie od decyzji z dnia 1 marca 2021r. i odrzucił odwołanie od decyzji z dnia 4 lipca 2014r. (odpis wyroku SO z dnia 12.04.2022 r. w sprawie VIII U 1864/21 – k. 61)

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi - VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 grudnia 2022 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 1282/22 po rozpoznaniu sprawy B. P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych - I Oddziałowi w Ł. o wysokość świadczenia w związku z odwołaniem B. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 1 marca 2022 roku oddalił odwołanie. Apelacja wnioskodawczyni od w/w wyroku została przekazana do Sądu Apelacyjnego w Łodzi w dniu 6 lutego 2023 roku. (okoliczność znana Sądowi z systemu Sędzia -2)

Zaskarżoną decyzją z dnia 23 czerwca 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku B. P. z dnia 3 czerwca 2022 roku odmówił jej przeliczenia kapitału początkowego i emerytury. (decyzja – k. 9)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o powołane wyżej dowody - na podstawie załączonych do niniejszej sprawy kserokopii prawomocnych wyroków wraz z uzasadnieniami, które zapadły w innych sprawach z odwołań B. P. i toczących się przed Sądem Okręgowym w Łodzi, Sądem Apelacyjnym w Łodzi w przedmiocie między innymi ustalenia wysokości jej kapitału początkowego, wysokości emerytury z FUS (sygn. akt VIII U 1075/18, VIII U 1812/19 (III AUa 1200/19), VIII U 1465/20 (III AUa 398/21), VIII U 1864/21, VIII U 1282/22).

Zdaniem Sądu zebrany materiał dowodowy tworzy spójną, logiczną całość. Zebrane dowody nie nasuwają wątpliwości i pozwalają tym samym na wydanie rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy wyjaśnić, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie, względnie także wniosek, który ją wywołał (art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c. w związku z art. 116 ust. 1 ustawy emerytalnej) i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności. Postępowanie sądowe zmierza do kontroli prawidłowości lub zasadności zaskarżonej decyzji, a w związku z tym wykluczone jest rozstrzygnięcie przez sąd, niejako w zastępstwie organu rentowego, żądań zgłaszanych w toku postępowania odwoławczego, które nie były przedmiotem zaskarżonej decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 lutego 2012r., II UK 275/11, Lex nr 1215286, wyrok Sądu Najwyższego z 9 września 2010r., II UK 84/10, Lex nr 661518).

Zgodnie z art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r., poz. 504 ze zm.) w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organu rentowego, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich

wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

Sąd zważył, że emerytura, ustalana według zreformowanych zasad dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury, ustalonej w sposób określony w art. 25 Ustawy, przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi, w jakim ubezpieczony przechodzi na emeryturę z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 (art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej).

Kwestia nabycia prawa do emerytury przez osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r. jest uregulowana w przepisie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z ust. 1 tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

Obliczenie emerytury dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. odbywa się na zasadach określonych w art. 25-26c ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym jest, że decyzją z dnia 8 marca 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał ubezpieczonej emeryturę o symbolu (...) w trybie art. 24 ustawy emerytalnej (według nowych zasad) od dnia 16 lutego 2018 roku, tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175, oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej, średnie dalsze trwanie życia ustala się dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2. Ogłoszone w ten sposób tablice średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. 6.

Emerytura na tzw. starych zasadach wyliczana jest wyłącznie tym osobom urodzonym po 31 grudnia 1948 roku, które mają prawo do wcześniejszej emerytury (np. na podstawie art. 88 ustawy Karta Nauczyciela).

Stosownie do art. 173 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy na dzień wejścia w życie ustawy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (ust. 2).

Zgodnie z art. 174 ust. 1 ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przepis ust. 2 art. 174 stanowi, że przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, to jest w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Zgodnie z art. 108 ust. 1 powoływanej ustawy, jeżeli po dniu, od którego przyznano emeryturę określoną w art. 24 lub 24a, emeryt podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, wysokość świadczenia ulega ponownemu ustaleniu w sposób określony w ust. 2.

Emerytura, obliczone według zasad, określonych w art. 26, powiększa się o kwotę wynikającą z podzielenia składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 24 i 24a, i zwaloryzowanych zgodnie z art. 25 przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o przeliczenie wysokości emerytury, z uwzględnieniem ust. 4 i 5. (art.108 ust.2 ustawy)

2a. Złożenie przez członka otwartego funduszu emerytalnego wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury, o której mowa w art. 24 lub art. 24a, oznacza jednocześnie złożenie wniosku o ponowne ustalenie wysokości okresowej emerytury kapitałowej w trybie art. 25 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych. (art.108 ust.2a ustawy)

Zgodnie zaś z brzmieniem art.108 ust.3 powołanej ustawy ponowne ustalenie wysokości emerytury następuje na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po upływie roku kalendarzowego lub po ustaniu ubezpieczeń emerytalnego i rentowych.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek zaewidencjonowanych od miesiąca, od którego została podjęta wypłata emerytury po raz pierwszy, do miesiąca poprzedzającego miesiąc zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury. (art.108 ust.4 ustawy)

Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio do kolejnych wniosków o ustalenie emerytury w nowej wysokości. (art.108 ust.5 ustawy)

Z powyższych przepisów wynika jednoznacznie, że zasadą obowiązującą przy ustalaniu wysokości emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. jest zasada zdefiniowanej składki, zgodnie z którą wysokość świadczenia zależy z jednej strony od sumy składek emerytalnych jakie zostały zgromadzone na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS za okres poczynając od 1 stycznia 1999 r., zaś z drugiej od wysokości kapitału początkowego, tj. od kwoty ustalonej oddzielnie dla każdego ubezpieczonego według ustalonego przez ustawodawcę wzoru, odzwierciedlającej w przybliżeniu stan jego konta ubezpieczeniowego za okres do 31 grudnia 1998 r.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawczyni twierdziła, iż organ rentowy w sposób nieuprawniony nie uwzględnił jej przy wyliczeniu świadczenia okresu podlegania przez nią ubezpieczeniu społecznemu od 1977 do 2018 roku. Zdaniem skarżącej wskazany okres winien zostać zaliczony jako okres składkowy i nieskładkowy do emerytury.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii jeszcze raz wskazać należy, iż emerytura dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. (Dział II Rozdział 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) obliczana jest na nowych zasadach, tj. zasadach wynikających z przepisów art. 25-26 tej ustawy.

Podstawę jej obliczenia stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego. (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 25 września 2012 r., III AUa 24/12)

Przy obliczaniu emerytury w systemie zdefiniowanej składki (a takiemu systemowi podlega ubezpieczona) staż jest elementem kształtującym wyłącznie wysokość kapitału początkowego, a ten oblicza się na dzień 31 grudnia 1998 r., natomiast dalszy staż pracy czy dalsze okresy innego ubezpieczenia nie wpływają ani na nabycie, ani na wysokość świadczenia. (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 21 stycznia 2020 r., III AUa 612/19)

Przepisem art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprowadzona została nowa konstrukcja emerytury dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. Ustawodawca odstąpił od warunku posiadania odpowiednio długiego okresu ubezpieczenia na rzecz przesłanki osiągnięcia wieku emerytalnego. Podstawę obliczenia wysokości emerytury stanowią składki odprowadzane na ubezpieczenie emerytalne (do dnia 31 grudnia 1998 r. obliczone w formie kapitału początkowego), a nabycie prawa do emerytury dla tej grupy ubezpieczonych uzależnione zostało od dożycia odpowiedniego wieku. Wysokość tej emerytury jest ustalana na podstawie regulacji zawartej w art. 26 ww. ustawy. (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 24 lipca 2019 r., III AUa 613/18)

Kwotę emerytury w systemie zdefiniowanej składki ustala się tylko raz. Tak ustalona emerytura może być już tylko powiększona w przypadku dalszego opłacania składek w sposób podany w art. 108 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z tym przepisem, mechanizm przeliczenia emerytury polega na zwiększeniu świadczenia, obliczonego, według reguł określonych w art. 26 ustawy o iloraz zwaloryzowanych składek zewidencjonowanych na koncie pracującego emeryta po dniu ustalenia prawa do emerytury i wyrażonego w miesiącach średniego trwania życia ustalonego dla wieku danego ubezpieczonego w dniu złożenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości świadczenia. (por. wyrok SA w Szczecinie z dnia 5 kwietnia 2018 r., III AUa 747/16, wyrok SA w Gdańsku z dnia 26 stycznia 2017r., III AUa 1548/16)

Przepisy ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie zawierają zatem uregulowań, które jakkolwiek przy obliczeniu świadczeń pozwalałyby na uwzględnienie zgodnie z apatrywaniem wnioskodawczyni okresów ubezpieczenia przypadających po dniu 31 grudnia 1998 r.

Po przyznaniu emerytury wnioskodawczyni do miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku nie odnotowano wpływu składek przekazanych przez płatnika składek po ustaniu zatrudnienia. W toku procesu wnioskodawczyni nie wykazała też, aby jakiegokolwiek okresy zatrudnienia zostały nieprawidłowo pominięte przy wyliczeniu jej kapitału początkowego.

Słusznie zatem organ rentowy podniósł, że w przypadku skarżącej nie ma takiej możliwości, aby dokonać obliczenia wysokości przysługującej jej emerytury na zasadach określonych w art. 112 i 113 ustawy emerytalnej – poprzez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych, gdyż wysokość emerytury według nowych zasad może zostać ponownie ustalona tylko w trybie art. 108 ustawy emerytalnej.

Brak jest również podstaw do przeliczenia emerytury wnioskodawczyni na podstawie art. 26 ust 6 ustawy emerytalnej, bowiem emerytura została już obliczona z zastosowaniem tablic trwania życia obowiązujących w dniu ukończenia wieku emerytalnego – 60 lat – czyli 16 lutego 2018 roku.

Z powołanego przepisu tego wynika, że średnie dalsze trwanie życia co do zasady powinno być ustalane wg tablic obowiązujących w dniu przejścia na emeryturę dla wieku równego wiekowi przejścia na emeryturę. Tylko gdy jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego można do ustalenia średniego dalszego trwania życia zastosować tablice obowiązujące w dacie osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn. Nadal jednak średnie dalsze trwanie życia ustala się dla wieku ubezpieczonego w dacie przejścia na emeryturę.

Średnie dalszego trwania życia to wielkość statystyczna, wyliczana przez Główny Urząd Statystyczny i uwzględnia maksymalny czas trwania generacji, liczbę osób dożywających określonego wieku. Średnia ta obliczana dla całej populacji, dla obu płci (wyrażana w miesiącach), ogłaszana jest przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym RP do 31 marca następnego roku kalendarzowego (art. 26 ust. 5), stanowiąc podstawę przyznawania emerytur na podstawie wniosków składanych od 1 kwietnia do 31 marca następnego roku. Średnie dalsze trwanie życia jak już nadmieniono to bowiem wielkość statystyczna, która określa przeciętny okres, jaki zazwyczaj, statystycznie upływa od ustalenia prawa do emerytury do dnia śmierci ubezpieczonego. Nie ma w tym zakresie jakiegokolwiek uznaniowości, ani tym bardziej dowolności po stronie organu emerytalnego, który nie dokonuje żadnych wyliczeń w tym przedmiocie. W gruncie rzeczy chodzi o ustalenie przewidywanego okresu pobierania przez daną osobę emerytury i – tym samym – równomiernego rozłożenia zgromadzonych składek i ewentualnie kapitału początkowego w ramach tego okresu.

Niesporne jest, że odwołująca złożyła wniosek o emeryturę w wieku 60 lat w dniu 16 lutego 2018 r. Jeżeli obliczenie wysokości emerytury następuje na datę złożenia wniosku o wypłatę emerytury, to do ustalenia wysokości tego świadczenia mają zastosowanie tablice średniego dalszego trwania życia obowiązujące na datę złożenia takiego wniosku.

Na dzień złożenia przez B. P. wniosku o emeryturę, zgodnie z komunikatem Prezesa GUS z dnia 24 marca 2017 r. w sprawie tablic średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. z 2017 r. poz. 292) obowiązujący w okresie od 1 kwietnia 2017 r. do 31 marca 2018 r. wskaźnik średniego dalszego trwania życia dla takich osób, jak odwołująca, określony w tablicy stanowiącej załącznik do tego komunikatu wynosił 263,20 miesięcy – i taki został przyjęty przez ZUS w decyzji z dnia 8 marca 2018 r. przyznającej wnioskodawczyni prawo do emerytury z wieku powszechnego.

Jednocześnie poza złożeniem w obecnym postępowaniu przez skarżącą odwołania od decyzji z dnia 23 czerwca 2022 roku, innych – wykraczających poza materiał dowodowy analizowany przez Sąd, a służących wyjaśnieniu innych istotnych dla rozstrzygnięcia okoliczności - wniosków dowodowych nie złożono.

Sąd Okręgowy miał również na względzie, że wniesione przez wnioskodawczynię odwołania od wcześniejszych decyzji ZUS w przedmiocie odmowy renty wypadkowej, ustalenia kapitału początkowego, ustalenia wysokości emerytury z FUS oraz wysokości emerytury kapitałowej zostały już poddane ocenie przez Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi, w tym także przez Sąd Apelacyjny w Łodzi i prawomocnie oddalone (sygn. akt VIII U 1075/18, VIII U 1812/19 (III AUa 1200/19), VIII U 1465/20 (III AUa 398/21)).

Co za tym idzie, ponowne podnoszenie przez ubezpieczoną przy okazji wydania kolejnej decyzji ZUS z dnia 23 czerwca 2022 roku niejako tego samego rodzaju zarzutów było niedopuszczalne, gdyż naruszałoby zasadę związania sądu i stron prawomocnymi wyrokami sądów (art. 365 § 1 k.p.c.). Nie było, więc, uzasadnionych podstaw do ponownego przeliczenia świadczenia ubezpieczonej. Zaskarżona decyzja odpowiada, zatem, prawu.

Zgodnie z treścią art. 365 § 1 k.p.c. orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i Sąd, który je wydał, lecz również inne Sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu swojego wyroku z dnia 27 stycznia 2011 roku (sygn. akt I UK 191/10, LEX nr 896481) wskazał, iż powszechnie przyjmuje się, że moc wiążąca prawomocnego orzeczenia sądu charakteryzuje się dwoma aspektami. Pierwszy aspekt (prawomocność w sensie pozytywnym) oznacza, że dana kwestia prawna kształtuje się tak, jak to przyjęto we wcześniejszym prawomocnym wyroku, co gwarantuje poszanowanie dla orzeczenia sądu ustalającego lub regulującego stosunek prawny stanowiący przedmiot rozstrzygnięcia.

Określone w art. 365 § 1 k.p.c. związanie stron, sądów oraz innych organów i osób treścią prawomocnego orzeczenia wyraża nakaz przyjmowania przez nie, że w objętej nim sytuacji stan prawny przedstawiał się tak, jak to wynika z sentencji wyroku. Natomiast negatywna strona prawomocności materialnej polega na wykluczeniu możliwości ponownego rozpoznania sprawy między tymi samymi stronami co do tego samego przedmiotu. Jest to negatywna

przesłanka procesowa, określana jako powaga rzeczy osądzonej, czyli res iudicata, która została uregulowana w art. 366 k.p.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 15 listopada 2007 r., II CSK 347/07, LEX nr 345525 oraz z 23 czerwca 2009 r., II PK 302/08, LEX nr 513001).

Stwierdzenie, że art. 365 § 1 k.p.c. przypisuje prawomocnemu orzeczeniu sądu moc wiążącą nie tylko wobec stron i sądu, który je wydał, lecz również innych sądów, organów państwowych oraz organów administracji publicznej, a w wypadkach prawem przewidzianych także innych osób, oznacza jedynie tyle, że żaden z wymienionych podmiotów nie może negować faktu istnienia prawomocnego orzeczenia i jego treści, niezależnie od tego, czy był, czy nie był stroną tego postępowania.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art.477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

SSO Paulina Kuźma

A.B.